D.I.C

Catalans: El sectarisme és una tirania. Visca la Llibertat!

ANY I. - N.º 14. ~ CORTS CATALANES, 635, 1º - TEL. 22966. - SUBSCRIPCIÓ ANUAL: BARCELONA 7 pts. Fora 7'50 pts. ~ 26 SETEMBRE 1931 - 15 CTS.

LA SETMANA HEROICA

A finals de la vinent setmana, les Constituents abordaran la qüestió religiosa.

Es innegable que havem guanyat terreny, sobretot en les altures. Els directors dels grups parlamentaris comprenen que negar la llibertat als catòlics i tractar-nos com una casta inferior, fóra comprometre l'estabilitat de la República. Perquè la millor defensa de la República és el sentiment popular. I la política anti-religiosa col·locaria al règim entre l'odi dels pèssims i el menyspreu dels millors.

Però és indubtable, també que l'ambient madrileny varia com les ones de la mar. Són impressionables els senyors diputats, massa impressionables i tot. Cal, doncs, que els representants de la voluntat nacional no siguin víctimes de les pressions i cridòries sectàries. Us demanem, socis, delegats i simpatitzants del D. I. C. un esforç magnànim, un esforç decissiu.

El Dic és el guaita del sentiment religiós català. Mobilitzem-nos! Ploguin a milers, damunt la taula del President del Consell, els telegrames, les lletres, les gestions. Truqui a les portes de les Constituents, en to amistós, però fermíssim i eloqüent, el bo i millor de Catalunya. Des del treballador més modest fins al potentat, des del catòlic fervorós, fins al que respecta l'opinió religiosa dels altres, que ningú no hi manqui. Aixequeu-vos democràticament per la llibertat religiosa, com haveu sabut alçar-vos per la del poble català! Visca la Llibertat!

ANGELS DE L'INFERN

Direcció: Howard Hughes. - *Intèrprets*: Jean Harbon, Ben Lyon i James Hall. - Producció dels Artistes Units.

L'actualitat d'aquesta setmana ha estat, sense cap dubte, una pellícula. La "Jira Campestre Anticlerical", la transformació de l'*Aurora* en diari, la treva en el plet dels rabassaires, l'estudiada dimissió dels redactors de "Solidaridad Obrera", la unificació dels taxis que semblen noies d'un col·legi xinès, fins i tot la propaganda de les noves escoles catalano-laiques, tot ha quedat pàllid, com un article d'En Mañé i Flaquer, al costat dels comentaris suscitats pels "Angels de l'Infern".

Parlem-ne, doncs, i visca l'actualitat!

* * *

Primerament, haveu de saber que nosaltres som del tot independents des del punt de vista cinematogràfic. I des de tots els punts de vista. El *Dic* és un minyó que es guanya honradament la vida, sense subvencions de ningú, i que per tant, quan convé les canta clares.

Imparcialitat, això sí. En virtut d'aquesta us direm que "Angels de l'Infern" és una fila de notables encerts tècnics. La vida interior del *Zeppelin;* la transfiguració de la seva maquinària i que a estones sembla gemegar com una bèstia esclava; els viatges entre núvols, amb aquell insuperable bombardeig de Londres i amb l'eixamplament del riu, deixen una impresió indestructible.

I més admirables són, encara, la destrucció del polvorí, del camió que vola pels aires i del propi dirigible. Les escenes de la guerra i del desafiament, sense atènyer un grau tan enlairat són també acceptables. Les d'amors, francament deficients.

* * *

Això, de sota el caire tècnic. Quan a l'aspecte moral, però, els elogis han de convertir-se en blasmes justiciers. Especialment per dos motius.

Primer, pel seu excessiu nacionalisme. Es ridícula la majestat hieràtica amb què moren pel Rei i per la pàtria els tretze tripulants, i francament desagradós el realisme de l'escena final, en què un germà assassinà l'altre per l'espatlla i ho justifica amb motius patriòtics. Un excés de patriotisme ja sabem on duu. Porta l'infern a la terra, com ho reconeix el títol de la pellícula. Sort que el bon seny català s'ho prengué joiosament: una sèrie de rialles i de brometes acompanyen cada dia, aquestes terrorifiques escenes.

Sobretot, és intolerable la indecència de les escenes d'amor. Algunes d'elles fan vertader fàstic. Més aviat servirien per a una novella pornogràfica. Els rètols són igualment inadmissibles, i per arrodonir-ho, subratllen amb cursiva les frasses de doble intenció.

* * *

La tècnica, la tècnica! La més alta tècnica de la vida ha d'ésser per als catalans patriotes i no cal dir per als nostres amics, la moral. Sense ella, que no ha d'ésser pas confosa amb raquitismes espirituals, mataríem l'ànima del nostre poble. I l'ànima és nostra.

D. I. C.

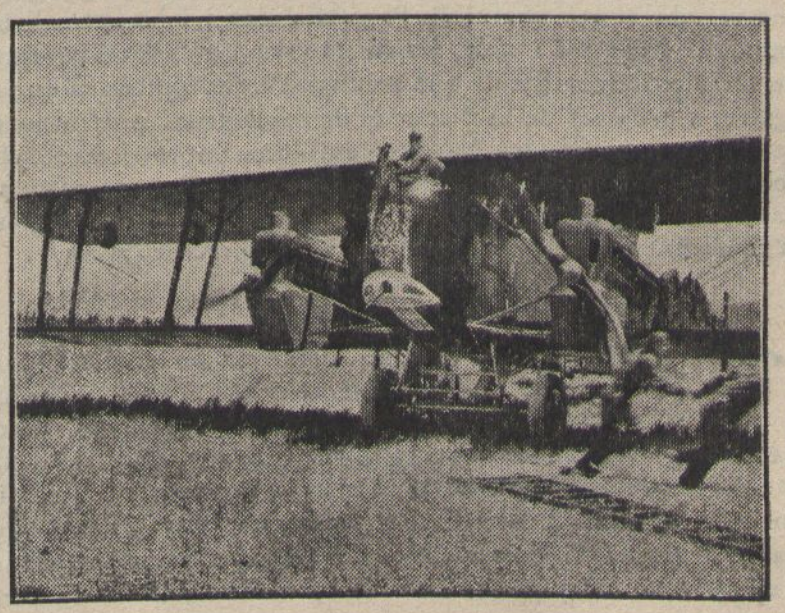

MERIDIANS

Els meridians que tracen les directrius de la política general espanyola, sovint es desplacen de l'esquerra cap a la dreta, o bé al revés. Aquesta movilitat com de pèndol que els anima, és causa de desorientació i confusionisme i esvaeix esperances en flor o bé en fa rebrotar d'altres, tot just esflorades.

Marcel·lí Domingo, en el seu rescent discurs de Girona, va sentar alguns principis que, ben aclarits, nosaltres lleialment subscrivim. Va dir en ell, que amb la proclamació de la República l'Estat havia estat arranquit de les organitzacions caciquistes que el monopolitzaven per a llur usdefruit egoista, i reintegrat a la Nació. Confessem que ens hauria plagut més que el ministre d'Instrucció Pública hagués dit a les *nacionalitats* existents dins de la Ibèria.

Que ell pronunciés nació o nacionalitats, hom té el dret de treure les seqüències naturals de l'afirmació. Puix dins ella està inclosa tota la doctrina sobre els drets de les nacionalitats vivents, i la facultat de l'auto-determinació a vindicar-los i formular-los, segons les exigències que postulen les necessitats presents de la Ibèria. L'Estat, pel principi damunt dit, haurà d'estructurar la seva organització, segons el clam i la voluntat d'ella. I tota oposició que obeeixi a interessos polítics de partit, o bé a doctrinarismes de classe, no constituirà res més que la renovació d'aquells altres obstacles que simulaven, o bé inventacions les velles organitzacions caigudes amb el triomf de la República. La justícia exigeix que l'Estat sigui lliurat a la nació.

Però una nació no sols està faisonada per la substància d'interessos morals i espirituals que han acumulat els segles i l'han infantada, i imprimeixen el seu caràcter i la seva fesomia, sinó encara per aquelles idees i interessos, si es vol fugissers, que formen però la peculiaritat de sentir i pensar dels ciutadans vivents. Llavors, retornar l'Estat a la Nació, vol dir lliurar l'estructuració d'ell a aquesta, perquè l'estructuren segons el seu racional albir, i segons les seves necessitats postulen. Per al perfecte aconseguiment d'això, s'imposa com a qüestió prèvia, una absoluta llibertat d'iniciativa en tots els ciutadans, per tal que tots aquests puguin garantir-se amb fermança els seus drets i les seves llibertats dins la novella organització de l'Estat.

Drets de les majories, drets de les minories. Els drets d'home, de ciutadà, i de fill d'una pàtria. De Marcelli Domingo, com a ministre d'Instrucció Pública, ens hauria plagut que ell mateix hagués tret la conseqüència més adient al seu caràcter de cap suprem de la Instrucció. El lector ja comprendrà la nostra allusió; la llibertat d'ensenyament. Una tal llibertat pot ésser interpretada en diversos sentits, però siguin ells quins siguin, per tal que ella esdevingui verament efectiva, ha de garantir a cada ciutadà el dret absolut sense límits ni restriccions, amb igual d'eficacitats, a ésser ensenyat segons les seves idees i creences religioses. Si el ministre hagués estat més explícit, ens hauria esvaït d'una vegada el mal somni de l'escola única i laica, per ell tan decantada. Amb tot i això, volem suposar que ell no ignora la llibertat d'ensenyament de què gaudeix l'Estat francès, (i que no ha gaire, a propòsit de la discussió de l'escolaritat proporcional, tot el Parlament rectificà dempeus amb una impressionant aclamació), ni tampoc el sistema liberal escolar d'Anglaterra, ni menys encara el d'Alemanya, en el qual el respecte a les idees religioses està consagrat amb un mirament, senzillament escrupulós.

Les conseqüències que Marcelli Domingo no gosà de treure del seu propi discurs, apar com si volguessin ésser deduïdes per Alcalà Zamora, en les seves llargues i explícites manifestacions a la premsa a la setmana proppassada. Amb elles l'actual President del Consell de Ministres, s'ha situat ben bé dins el meridià europeu, i impulsen el cop a obrir-se a l'esperança. Tots els drets dels Catòlics, de l'Església encara, seran propugnats per ell, perquè estiguin garantits vàlidament per la futura Constitució. Nosaltres fiem en la seva paraula, i lloem la seva franquesa i manca de miraments.

Això, però, ni ha de fer-nos persistir en el pessimisme, ni tampoc, d'altra banda, dormir-nos sobre els llorers verdejants, abans d'ésser cullits. La lliçó ha estat massa dura, i segueix essent-ho encara, perquè confiem tota l'eficacitat dels nostres drets a la inscripció i reconeixement d'ells per una llei, enc que aquesta sigui la fonamental de l'Estat. Les constitucions modernes, basades en la convivència de tots els ciutadans, de diverses idees, no ofereixen totes les garanties a les idees d'ells, si no s'apressen i són amatents a defensar-se-les, personalment, o per organitzacions polítiques en us de la llibertat, que la mateixa Constitució els empara.

Com ha dit rescentment el més illustre dels nostres publicistes, a la manera de Sant Pau, proclamant el *civis romanus sum*, ens hem d'endinsar d'ara a endavant en les intimitats més profundes de la política, per tots els indrets i totes les vies, i no esperançar-nos com fins ara, només del compliment, pert part de les autoritats, de les fórmules de les lleis escrites.

La novetat

Anglaterra, és el país que la sap més llarga de tots els països que es fan i es desfan. Ara mateix, dóna proves d'una vivor extraordinària fent-se venir a la pròpia casa el famós Gandhi, el viatge del qual, ha aixecat a tot Europa una vivíssima curiositat. Però no l'ha aixecat precisament, pel sentit polític que suposa la reunió de la conferència de la Taula Rodona, ans ella ha estat promoguda pel caire místic i per la forma de vida que professa el famós Mahatma.

Realment, les revistes il·lustrades han prodigat tant els retrats del cap nacionalista hindú, que fins ens l'han fet conèixer, com qui diu, abillat amb uns típics calçotets. Aquella túnica blanca, el seu cap pelat, el seu dia de silenci setmanal, la seva manufactura de fils i altres coses que enriolen de joia els nostres flamants teosofistes, fan que a casa nostra, que no tenim res a veure amb els problemes de la misteriosa India, sigui Gandhi més conegut que el vulgaríssim Noi de Tona.

I és clar, la nostra gent, li plau molt cercar comparacions, i en el fet que Gandhi sigui nacionalista i aspiri a la llibertat de la seva pàtria, el poble hi troba molts punts de contacte amb el nostre venerable «Avi», malgrat que el President de la Generalitat, no consagri cap dia de silenci, no fili, no vesteixi túnica blanca, sinó vestit gris, i ni porti el cap pelat. Però el poble no sap distingir gaire unes tals coses, i per això, l'altre dia, vàrem sentir en plena Rambla una conversa sobre la pretesa comparació entre els dos caps nacionalistes:

—Jo t'asseguro, que tots dos tenen moltes semblances,—deia un pacient llegidor de «L'Opinió»,—*figura't* que Gandhi, talment com el nostre cabdill, l'acompanya sempre una poetessa, Naidu, que és com si diguéssim la Ventura Gassol índia...

PETRITXOL.

De com un ministre pot assolir la més alta popularitat.

CALAMARSADA

Un dels més conspicus regidors atacats de clerofòbia vol proposar que hom suprimeixi de la «Galeria de catalans il·lustres» els noms que facin massa fortor d'encens. Resulta, però, que no sap com substituir-los.

Que no s'espanti per tan poca cosa. Nosaltres n'hi suggerirem uns quants, massa oblidats, tanmateix, per l'actual generació que no peca d'agraïda.

Pot assentar, d'antuvi, aquesta primera llista de noms: *Fadri de Sau, Noi de Tona, Ferrer Guàrdia, Girona pobre, Morral, Pepet de les Candeles* i *Bernat Xinxola*.

Potser algun reaccionari objectarà que aquests noms no són prou il·lustres; però ningú no podrà negar que són ben cèlebres. *Que es lo que queríamos demostrar*, com deia l'inoblidable Bartrina.

* * *

El diumenge passat hom celebrà la moixiganga anticlerical, preparada pels casinets lliurepensadors i altres entitats barrilaires de les colònies peninsulars de la nostra urbs.

No respongué al reclam, ni als preparatius, ni als auguris dels corifeus de la clerofòbia barcelonina. Amb prou feines si s'assemblà a les pintoresques *meriendas fraternales* que tant acreditaren el geni de l'actual ministre d'Estat.

El festival constà de dues parts: un míting i una *gira*, per dir-ho en el llenguatge dels organitzadors i de la majoria dels concurrents. Els números més importants del programa foren —segons referències— els melons en fresc i els caragols a la vinagreta.

* * *

Els rabadans de la *gira* feren colla apart, per tal de donar un bell exemple de democràcia als modestos súbdits de la *República de trabajadores*.

I, com és natural, el *menú* també fou apart, i escollit.

Vegeu, sinó:

Flors d'oevre ferrerguardien.
Paella ulletiana.
Chuletas de jabalí sanblanqueño.
Lenguado a la Soli.
Ensalada bolxevique.
Pollo de indias o damas rojas.
Deserts - Calabasse - Vins Griso, Casanoves, Barrobier, etc. - Au de vie - Caliquegnes.

* * *

Un amable lector demana referències sobre el *Saló d'Humoristes* existent a Barcelona.

Ens fem un deure de satisfer la justificada curiositat de l'anònim col·laborador del «Bloc del transeünt». El dit Saló existeix, realment, en la nostra ciutat, i per cert en un dels indrets més freqüentats. Pregunti pel *Saló nou del Consistori, de la Casa gran*, provisionalment convertit en un vertader saló d'humorisme des de fa cosa de cinc mesos.

Cada dimecres hi actua una faràndula, sota l'experta direcció del *produceur* Sr. Casanoves, que eclipsa les glòries del Circ Krone. Amb l'avantatge que l'entrada, ultra ésser gratuïta, dóna dret a intervenir com a comparsa en les afortunades i insuperables evolucions que tenen lloc a la platea o *redondel*.

* * *

Baixant de la Font del Gat
Barriobero, Barriobero.
Baixant de la Font Gat
Barriobero i Samblancat
Pregunteu què van fê allà,
el pallasso, el pallasso,
pregunteu què van fê allà
el pallasso i el senglâ.

* * *

Els demagogs de Sabadell no saben com fer-ho perquè la gent s'assabenti de llur existència.

Un dia engeguen una piula amb pretencions de bomba. Un altre dia pispen una imatge devota o s'entretenen a *nacionalitzar* els paquets de «La Vanguardia» tot just arribats a l'Estació.

La qüestió és avançar-se a tothom i, atesa l'antiga rivalitat entre terrassencs i sabadellencs, demostrar davant d'Europa i de tot l'univers que ells són més reconsagrats que l'anarquista de Terrassa.

CALAMARS.

CARNET DE PROPAGANDA

L'expandiment del D. I. C.

Ha acabat la primera etapa d'expandiment del nostre setmanari. A tres mesos de l'aparició del primer número, a hores d'ara, quasi en totes les comarcades de Catalunya, cada dissabte o diumenge, arriben paquets de la cristiana publicació. I çà i enllà munten la guàrdia entusiastes dicistes, *que vetllen pel seu expandiment, i guaiten les noves vies de penetració.*

Cal que cada subscriptor forà, més que un devot lector, esdevingui un xardorós dicista. Només que cadascun es proposés la feina de cercar un de nou, redoblaríem l'exèrcit de les nostres forces. I un tal propòsit no constitueix cap quimera, ni cap beneita il·lusió. Quin és el subscriptor que no gaudeixi de suficient influència per a això, damunt un amic, un parent, un acostadís, un establiment públic?

D. I. C. de cada dia esdevé més interessant. Sense propagandes fal·laces i cridaneres, d'ací a poc temps augmentarem en quatre planes el número. A través d'elles desfilen els successos més importants de la setmana, des del comentari polític al detonant fet social, fins a la crònica d'esports i cinema. Encara serà enriquit amb novells reportatges sobre diversos aspectes de la nacional i ciutadana vida, que captaran l'atenció dels amics i dels que no ens en són.

Per altra part, hem d'enfocar la directriu de la nostra acció devers les vinents eleccions, les quals per bé que, imbuïts pels fets de la palpitant actualitat, ens semblin llunyanes, estan, però, més prop dels que molts no se n'adonen. Sols d'ací a tres o quatre mesos, seran convocades les de l'elecció dels Diputats que han d'escriure i ordenar la Constitució de la Catalunya lliure. No pot haver-hi ningú que menysprei la importància trascendent d'unes tals eleccions. D'elles dependrà que la nostra nació retrobi definitivament el camí de la seva vida autèntica, que ens dugué la llibertat a tots i a cadascú, o bé, que surti d'elles mateixes el folgament dels uns, majoria o minoria, i la opressió de la resta.

Tampoc no és massa llunyana la votació de Diputats per a les Corts d'Espanya. Segons com es desenvolupessin els esdeveniments polítics, ella podria escaure's d'ací a pocs mesos. Però llunyana o propera, convé que estem preparats. Interessantíssims problemes, també hauran d'esser-hi resolts, entre els quals, molts concernents a les reformes fiscals, al règim jurídic de la propietat, el de l'articulació i ordenació del divorci, els d'estructuració social.

Cada lector, doncs, del nostre setmanari, que esdevingui un entusiasta dicista. Que cerqui, si més no per ara, un sol subscriptor. La bandera del nostre setmanari onejant arreu, menarà a les urnes una disciplinada multitud, que serà garantia de la victòria dels ideals que propaguem.

L'article primer

Si no fos per don Niceto,
que, valent, hi posà el veto.
seríem treballadors.
Oh, República espanyola,
feta al só de castanyola,
per diputats balladors!

Via arreu, fora burgesos,
cal amanyagar els pagesos,
al rabassaire, al parcer,
que el gandul que viu de renda,
no pot tenir cap hisenda,
ni sembrats, ni masover!

«República és qui treballa,
no del qui dorm a la palla,»
el socialista diguè.
I les Corts Constituents,
que es veu que no en saben gens,
van contestar dient: «Bé!

Però el conflicte s'imposa
car el nom no fa la cosa,
¿què vol dir treballador?
El qui cobra i no treballa,
o el qui ho fa i no té una malla,
que resulta ser pitjor?

Ja ho digué don Alexandre,
—que no fa el plaga ni el mandra,
sinó l'orador formal:
que a Espanya la gent que penca
i treballa fins que es trenca,
altri cobra el seu jornal!

I són certes les paraules,
car en les modernes faules
sols el qui cobra és l'Estat:
tant en temps d'en Llapissera,
com els que han vingut darrera
en nom de la Llibertat!

Contribucions cada dia,
impostos per tota via,
ai! pobre treballador!
que el treball del teu ofici,
per tu no és cap benefici,
i és per l'Estat, un tresor!

Per'xò els vius dels socialistes,
que tenen les coses vistes,
i saben donar peixet
a l'enorme massa pública,
sols volen dins la República
els qui els omplin el paquet.

Car tothom es sacrifica,
i si el poble es mortifica,
'ser ministre és un encís:
bona taula i ben parada,
poca feina i ben pagada
i barra per cinc o sis!

La República espanyola
del «torero» i la «manola»
cal que tingui un nom bonic:
—Au a cercar-lo de pressa,
i que fassi força fressa
com un número del DIC.

I si el que paga és el poble,
val la pena de ser noble
i dar-li tots els honors:
car si ell la paga, mana,
i resta la cosa plana:
«Estat de Treballadors»!

KIKO.

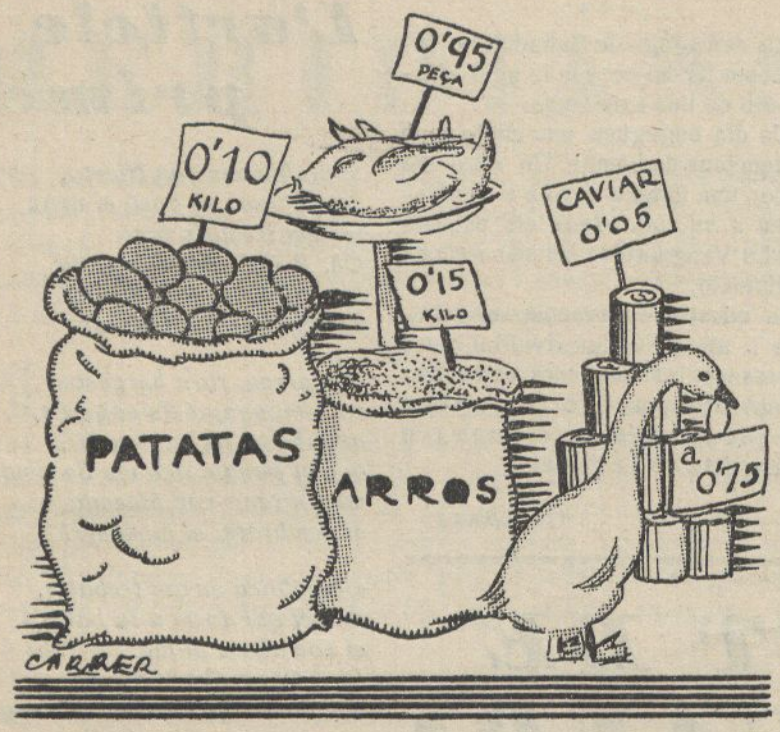

La baixa del cost de la vida

Entre les moltíssimes solucions als conflictes econòmics i socials que avui pateix el món, existeix el de la reducció del cost de la vida, fins als coeficients dels anys anteriors a la guerra.

La Societat de les Nacions, menada per un exèrcit de buròcrates que frueixen de sous esplèndids i, animats de bones intencions, res de pràctic no ha pogut aconseguir fins ara. La moratòria Hoover, els plans Dawes i Young, Locarno i Lhequers, tot allò que ha desvetllat arreu les esperances en una pròxima millora de la situació del món, ha estat realitzat al marge de l'organisme de Ginebra. Així com els recents viatges de Curtius i Brünning per tot Europa, les properes visites de Laval i Briand a Berlín, la ja realitzada de Grandi, y potser la de Mussolini en avió pilotat per en Balbo. Totes les quals coses, han pres cos de realitat, sense la intervenció de la Societat de tot el món.

Els Estats s'esforcen a trobar remei a llurs crisi econòmiques, i, dalerosos i anguniejats, allò que arrangen per un cantó, ho desgavellen per un altre. Recentment hem pogut veure el cas d'Anglaterra, que, tot volent alleujar el conflicte dels sense treball, ha desnivellat el seu pressupost, la qual cosa ha costat la vida al gabinet laborista.

I mentre esperem com aquestes nacions quasi desesperançades trobin solució adequada als seus conflictes, dues altres de la vella Europa, fa temps s'aprofiten i actuen i obren com l'escanya pobres, ja que es procuren la llur felicitat, amb les llàgrimes de la resta.

Unes tals nacions, Rússia i Itàlia, han pogut coordinar les providències necessàries per a això, gràcies al règim dictatorial en què viuen.

Durant els darrers anys, Espanya i alguns països d'Amèrica tingueren necessitat de vaixells, adés mercants, adés de guerra. Varen celebrar per a això un concurs, i la major part de les ofertes va abastar-les Itàlia.

Durant aquells mateixos dies es feien a Espanya proves de dos destructors, el «Churruca» i el «Alcalà Galiano» amb una velocitat de 39'80 milles. Nous de *trinca* foren venuts a l'Argentina, ensems que es concertà un emprèstit de cent milions de *pesos*. Avui són el «Cervantes» i el «Juan de Garay» protegits per la bandera blava i blanca.

No fa gaires dies que el barceloní ha pogut contemplar dos magnífics creuers-cuiraçats, el «Almirante Brown» i el «25 de Mayo», ancorats al port de la nostra ciutat. Aquests dos vaixells també formen part de la flota en construcció de l'Argentina.

Una companyia que posseeix la central a Barcelona, després de passejar per tots els ports del *Mare Nostrum* carcasses antidiluvianes, decidí modernitzar la flota, i com que els astillers espanyols estaven replets de quilles, concedí a Alemanya i Itàlia la construcció de tots aquells ex-«Infanta...» i avui «Ciutat de ...».

Hem de dir, en honor a la veritat, que romangueren a Espanya el «Plus Ultra», el «Miguel Primo de Rivera», i d'altres batejats amb els noms dels personatges del periode de grandesa (?). Fa mesos que Espanya lliurà a un altra república americana el «Almirante Baguedano», i aquesta encarrega la resta de la flota també a Itàlia. No hi han gaires dies, que la terra del *Duce* lliurà igualment a Rússia dos vaixells construïts en els seus astillers Ansaldo.

Quina cosa ens demostra una tal febre constructora? A Rússia, els soviets mantenen quasi els mateixos sous que vigien l'any 1013; alguns, àdhuc, més baixos. D'altres, els de la gran indústria de l'Estat, com

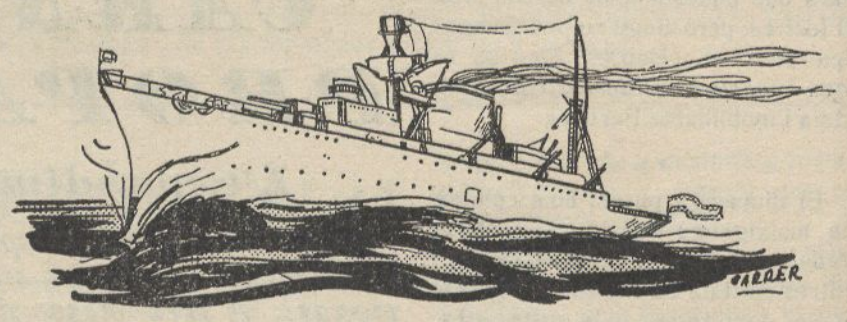

les del vestit, cuiros, papers, química i alimentació, més alts, com un 30 i 40 per cent.

A Itàlia, Mussolini, a darreries de l'any passat, reduí els sous als funcionaris de l'Estat en un dotze per cent, i als obrers en un vuit per cent.

Rússia, monopoli fantàstic, puix que tot moviment econòmic és controlat per l'Estat, ha reduït el preu de les subsistències a les bones o les dolentes. La Itàlia pels decrets del *Duce*, i com una seqüència natural ha minvat els jornals i el preu de les subsistències.

Davant unes semblants xifres, no hi ha dubte, que tot el que els dos sobredits Estats es proposin de vendre, ho conseguiran. Comptant, com compten, amb una mà d'obra baixa, poden oferir dins els mercats internacionals els articles a preus més reduïts que altres nacions, i fer la competència amb el «dumping».

Rússia ja és descarat el que fa, i Itàlia, perquè té ambaixadors a totes les capitals del món, encara se li consent. Espanya, donada la situació de la indústria, no es pot permetre el luxe del «dumping». No per els jornals, ja que amb el que l'obrer cobra ací, ella podria fer la competència a la nació més *dumpinganesca* del món. Heus ací la raó perquè Itàlia construeix vaixells, prenent l'hegemonia a Anglaterra, i Espanya compra el petroli a Rússia.

Les nacions, davant uns fets com els exposats, no tindran més remei, si no poden organitzar els Estats Units d'Europa, que rebaixar el cost de la vida, perquè les altres no els paralitzin les fàbriques i els camps. I d'altra banda, han de cercar la manera d'acabar amb les crisis que ens duran indefectiblement al comunisme, o bé al feixisme.

EUGENI MUÑOZ.

Encara en falten

Ara que l'Ajuntament s'ha adonat de la pressa del monument a Ferrer i Guàrdia, ens ve a la memòria amb una força impulsiva el record d'uns homes, i la conveniència de fer-los uns monuments, que no poden ésser oblidats de cap de les maneres. ¿Com oblidar l'àngel de Santiago Salvador, que en un moment de lirisme, tirà la bomba dins el Liceu? La seva bondat, la seva candidesa, el seu exemple i la seva fi ¿no han d'ésser perpetuïtzats ara que han trencat les cadenes de les panteres monàrquiques? ¿I aquell Noi de Tona singularíssim, demòcrata, que representa el verb del poble, i que en certa manera constitueix el patró i exemple de l'oratòria dels regidors nostrats? En l'actual hora de suprema justícia ¿no es pot fer res per ell? I els Lagartijo i Frascuelo que venien el seu art al poble, a canvi de mils duros, igual que molts polítics d'avui, els quals també ofereixen el seu exemple al poble exactament que aquells, i sols en perceben unes miserables mils pessetes? ¿I el noble *Cap de be,* pistoler del 21, home tot cor i tendresa? ¿Es que tots aquests ciutadans han de restar tancats dins de la cambra fosca només de la glòria dels seus contemporanis? ¡Ajuntament! ¡Ajuntament! heu de saber que amb en Ferrer no en tenim prou: en volem més, desitgem que tireu a terra tots els monuments dels reaccionaris, de la gent que no han fet res per Catalunya com en Robert, Rius i Taulet, Maragall, gent de la Lliga, que sols han escrit quatre versos i moixigangues i han abandonat la feina de tò. I és més; si d'aquests monuments enderrocats en sobren pedres volem que se n'aixequi un de ben bo al «Sindicalista desconocido» per recordar la víctima indefensa. Si així no es fes, penseu que us prepareu a oposicions per a la guillotina.

FERGUS.

Una actualitat barcelonina: l'Aeri del Port

Una sotragada quasi imperceptible, i comença l'ascenció. Lentament primer, més pressosa tot seguit, fins a abastar 120 metres per minut, i ens sentim enduts pel vèrtigen entremig de bigues, travessers, cables i reblons. És l'ascensor més ràpid d'Espanya. Arribem al cim, i en sortir de la cabina, som colpits de la sensació dels 115 metres sobre la mar. Ens aboquem a la barana, i albirem vaixells, remolcadors, vagons de mercaderies, màquines que maniobren com a joguines, homes mateix que formiguetes que pul·lulen ça i enllà. Des d'una tal alçària, ens apar menut, destacat i bellugadís. Tot pren formes insospitades, i es transforma en una grandesa torbadora.

Un dia de tempesta i llevant, hom podrà admirar des d'ací dalt, la lluita, imponent, de la mar i la platja, i el núvol de polsim dels embats furiosos contra la costa, fins a Badalona, Masnou, Mataró i àdhuc Calella i Malgrat.

Davall els peus, hom és enlluernat per l'espill brut-verdós, on el pas dels remolcadors i les galopes dibuixa estel·les fulgents i remolins escumosos. El fum voleiant trenca la rectilínia dels molls.

Banda Nord, Barcelona extén, majestuosament, els dominis de les seves places i carrers, i, gentilment permet a un hom que la contempli tota sencera. L'enginyer Director de l'obra, senyor Deulofeu, que ens acompanya, ens ofereix amablement algunes dades, i respon a les nostres preguntes:

¿...?

Sí; tot això ha estat fet a Barcelona i amb materials de casa nostra: 10.000 tones de formigó, 1.400 tones de ferro, 45 tones de cable i 12 de pintura, s'han transformat en torres, miradors, restaurants, és a dir, en l'atracció més captivadora de la nostra urbs. Llevat els ascensors i el trasbordador aeri, tot ha estat projectat, calculat i realitzat per nosaltres.

El senyor Deulofeu va bastar-se de tres mesos, perquè ell ho tingués tot previst, i comencés els basaments de les torres Jaume I i Sant Sebastià. L'aire comprimit i la dinamita s'encarregaren de do-

Fotografia A. Marimon.

minar l'aigua, sorra i roca, i a una fondària convenient, es ficaren uns pans de formigó de 13 metres de gruix, destinats a aguantar tot el pes de les imponents torratxes. Aquest bloc monolític, sumergit a

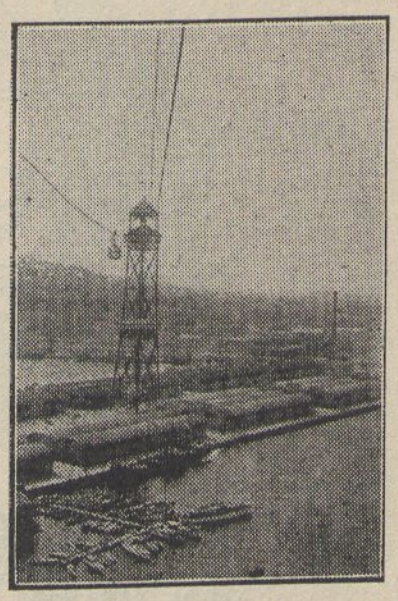

Fotografia A. Marimon.

11 metres sota el nivell del mar, comporta totes les previsions de seguretat. I si algun dia la mar furient aconseguís de trencar el moll, la torre, malgrat tots els elements, restaria dreta en el seu lloc.

¿...?

Sí; en principi fou una idea dels senyors Rodríguez Roda i Carles Buigas per a augmentar el número d'atraccions durant el període de l'Exposició. Però una obra així, no pot fer-se a corre-cuita, i passada l'ocasió, tal vegada no hauria estat duta a la pràctica, si no hagués estat l'entusiasme del senyor Esteve Sala, actual president del Consell, i veritable pare de la criatura.

¿...?

Nosaltres podíem lliurar al públic els nostres serveis el mes d'abril, però formalitats oficials, lentament resoltes a Madrid, ben a desgrat nostre, han privat als barcelonins d'una atracció tan escaient a l'estiu. Penseu que són 300 persones al restaurant, i 900 a les andanes i plataformes, les que a la vegada poden trobar esbarjo les nits de xafogor. Quan els llums s'encenen, des d'aquesta alçada, la claror es multiplica i sobta amb més intensitat allò que sembla d'aprop. Carrers i places prenen un aspecte fantasiós. I hom abasta totes les vies tan ben resseguides, il·luminades pels resplendors de focus i arcs voltaics, aombrats per les fulles, la qual cosa afigura a un home de contemplar un plànol fosforescent.

Hem muntat a la vagoneta i ens trobem penjats a molts metres d'alçària sentre altre agafador que el cable per on llisca el trasbordador.—I, si es trenqués?—preguntem.

—No hi ha perill,—respon, amb un fort convenciment, el nostre acompanyant. Aquest cable, té 45 mm. de gruix i està provat per un esforç de 200.000 quilos, mentre que quan treballa, amb la carga màxima, sols ha d'aguantar el pes de 80 persones i 4 vagonetes.—Sabut això, ens tranquil·litzem completament.

Acompanyats de les gavines que voleien a l'entorn del nostre vehicle, passem per damunt les xomeneies, antenes i pals mestres, estranyament deformats per l'alçària, i arribem a l'andana de la torre Sant Sebastià. Aquesta és menys alta. Des d'una immensa terrassa, i grandiós mirador, i abocant-nos al defora, del cantó de la mar, milers de caperrons, braços i cames, homes i dones, els uns ajeguts, altres nadant, ens inviten, amb llur exemple, a prendre un bany. Però guardem-nos de fer el capbuçó des d'aquesta monumental palanca. I enc que els nostres peus sembla que apuntin a les acullidores aigües de la piscina «familiar», no ens deixem temptar per cap nimfa de les que llueixen els seus purs estils natatoris. Un salt de 80 metres pot ésser perillós.

Es fa tard. Grups d'obrers s'apropen als vaixells per a reprendre el treball de les dues. Ens acomiadem del nostre acompanyant qui ens ha fet les delícies durant tot el matí, anotem en el carnet les darreres dades i davallem gràvidament dins l'acensor fins al peu de la fèrria construcció. Una darrera ullada a les esbeltes siluetes, i lentament, emprenem el retorn entre el tràfec del moll. Sempre m'ha plagut de tafanejar el port. L'he vist curull d'estives, embraçat de mercaderia, animat de la corrua neguitosa d'homes amb sacs a l'esquena, posant en tensió esclatant els seus muscles per l'esforç; i emfebrosit, encara, del tràfec de vagonetes elèctriques com animades del moviment Wronnià. I això hores i més hores, tot el dia. Brogit de carros, fressa de volants, xiulet de sirenes. Pols de carbó, fum i espiralls de vapor. Allò és vida, activitat, riquesa i jornals per als obrers, vendes per als comerciants, bons balanços per als patrons. La sang de Catalunya que dia darrera dia entrava dins les seves venes, i assaonava tota la Terra.

Però avui, a cada passa m'entristeixo més. El port està mig mort. Ja no es veuen els rengles de navilis cap-i-cuats, i els enfilalls de vagons que tot ho entrebancaven. Avui, res a un hom no fa cap nosa. Els barrils, els llenguots, les bales de cotó, no formen cap trinxera. I guaitant una «colla» que estiba blat, penso en els altres treballadors que no tindran on cercar la setmanada, en els infants freturosos i en les mullers heroiques per defensar la llar contra la misèria. Trist, trist esdevenidor. Però si algú trova just d'exigir responsabilitats als causants dels mals esdevinguts; dia arribarà en què seran jutjats els culpables dels mals haguts. El pitjor dels crims és el jugar amb la pobresa i la fam, puix l'una i l'altra són males conselleres.

ANTONI PELAUZY.

RETRATS POLÍTICS

—

Alvaro de Albornoz

Alvaro de Albornoz és una mena d'esquitx ministerial de primer ordre, que fuma els purs més bons d'Espanya. Es el ministre que físicament es mostra més inquiet, i amb una grapa de nirvis a la cara, i prim com és, dóna la sensació d'un d'aquells homes que, si hom els fa enfadar, han de botir sobre la taula a picar de peus, i treure bromera per la boca, i esquinsar tots els papers, víctimes d'un atac fol-lívol.

Albornoz llueix una mica de perruca blanquinosa, té un front ample i important, i uns ullets la mar de vius, i sembla un tros de poeta tot avorrit que es distreu posant en vers la Constitució, i escrivint quartetes sobre els seus companys de cartera.

Dibuixa una mica aquell tipus d'infeliç «conquistador» actualment anacrònic, de la vella sarsuela espanyola, i sembla caracteritzat a mida per anar a una verbena a fer brometa amb quatre cigarreres de mantón, ballar un xotis sentimental damunt el perímetre d'una rajola, beure's una «canya», i parlar de *toreros* i tota aquella gama d'accions xulesques que serveixen per donar temes als pintors de ventalls, i perquè els americans facin una pel·lícula pocasolta, amanida de falsetats i de lirismes.

De vegades apar que li manqui el perfum d'un pasdoble, i aleshores la seva mirada es recull en un timidisme terrible, i causa la impressió que es fuma els puros d'amagat del senyor Lerroux. Després s'espavila, i empolvora amb quatre grans de pebre les grans cose sde la República, i es nota que exerceix de funcionari per explicar xistos i treure mals de cap de l'assemblea. I en aquest punt dolç i àlgid del seu esperit, fins deu ésser capaç d'escondir-se davall la taula i fer pessigolles a les cames dels contertulis.

Ara, des de que és ministre, la Victòria li somriu sense parar, i ell estrena corbates i es planxa els pantalons amb la illusió de tenir-la contenta, perquè sap que, de banda tota la seva grandesa, la Victòria té molt de femení i de variable, sense cap tracte humà, i que passa damunt el mapa del país amb una mirada molt freda, i prescindint de les branques de llorer al front emprant les *banderilles* més fortes.

Dalt d'aquest pla, entre «tenorio» i polític, Albornoz assisteix a les reunions del gabinet, i, quan tothom ja ha cantat la seva ària, amb l'acompanyament de les noves trompetes republicanes, (la qual cosa coincideix amb el moment en què tot és ple de fum) ell ja ha aquilotat el sostre. I llavors posa en mo, viment les seves cordes vocals i mana que es plantin un parell d'arbres a Cuenca, i es dreci novament a la província de Guadalajara una fita quilomètrica que un turista anglès se'n va endur. Perquè el seu càrrec, entre altres coses, consisteix en això; ¡oh tremendes paradoxes!

Quan es dóna per finida la reunió, i entre els ministres s'originen preguntes sobre llurs respectives famílies, Albornoz es treu la cendra de damunt el vestit, i el retraten amb aquells ulls, aleshores vius, i la cabellera despentinada. Diu alguna cosa als periodistes, i se'n va xiroi carrers avall amb la Victòria al cor, a la boca un regust d'havà, i al cap una mica de música i una mica d'argument de «La Verbena de la Paloma».

E. FERNÁNDEZ GUAL.

La Normal Catalana en projecte

Si l'aprovació de l'Estatut es resol dins el temps que hom confia, ella coincidirà amb el fall de les oposicions convocades per als darrers del mes entrant. Un rengle de mestres no catalans poden molt bé conquistar les nostres escoles. Llavors, amb quin dret la Generalitat els exigirà el coneixement de la llengua de Catalunya, si ells hauran rebut la jurisdicció de l'Estat espanyol, i aquest no els el va exigir? La seqüència que hom en treu és que o bé l'ensenyament primari restarà sota la jurisdicció de Madrid, o bé que haurem de tolerar que els nostres infants en moltes escoles segueixin instruïts amb la llengua no materna, amb tot i pagar nosaltres directament els instructors.

Mentrestant, d'altre cantó, existeix el projecte d'una Normal catalana, autoritzada, ja anirà a fer dos mesos, a la Generalitat pel Ministeri d'Instrucció Pública espanyol. En poc temps, la Comissaria universitària enllestí la ponència de la reforma de l'ensenyament superior. El Consell de Cultura, durant un període no més llarg, formulà l'estructuració dels plans d'ensenyament secundari, la qual no ens expliquem perquè no ha estat lliurada a la premsa. Quan publicarà hom el pla d'estudis de la Normal Catalana?

Tot segueix dins una penombra de misteri. Ara, tot just anem a començar el curs. El professorat vell que exerceix a les Normals de l'Estat i aquell altre novell, qui es prepara a una càtedra, és de suposar que viu amb delit per a concórrer als llocs de la Nova Normal model, qui ha de forjar les venideres generacions, que al seu torn forjaran l'esperit, el caràcter dels catalans de la Catalunya futura. Les catedrals de la Nova Normal poden ésser proveïdes per concurs entre el professorat de les actualment existents. O bé per rigurosa oposició, amb un igual dret per a tots els qui posseeixen un títol universitari o normal superior. O bé mitjançant una selecció amb un dret de possessió limitat a cinc o sis anys. Puix que tant per a un, com per a un altre sistema de provisió, es necessita un temps àrduu de preparació, convindria que el Conseller de Cultura n'exposés algunes esclarícies, públicament.

En demanar això, pensem en la influència dins l'escola d'estiu, suara closa, de certs professors normalistes de Lleida i Girona. Pensem encara en d'altres, destacats per les idees anti-religioses, i les seves relacions íntimes amb els elements polítics esquerrans, que avui governen. Aquests tals, potser en saben alguna cosa més de la Normal Catalana, que no en sap l'humil cronista que escriu això. Si s'intentés de convertir la nova Normal, en un centre de sectarisme, contra tota llei democràtica, fins les pedres haurien d'aixecar-se, no sols per a protestar-ne, sinó per asfixiar-la amb un boicot nacional. No volem, però, acabar de creure-ho.

De totes maneres, els professors que encara no han perdut la fe en els procediments democràtics, i somnien en esdevenir els plasmadors de l'ànima dels nostres futurs mestres, i creuen en les seves pròpies forces, faran bé d'estar amatents.

I per avui, no volem dir res més (1).

PELAUZY.

(1) Compost l'article, llegim a «Las Noticias» que el Consell de Cultura de la Generalitat estudia el pla d'estudis, i l'estructura convenient de la Normal a què ens referim. I afegeix que aviat es publicarà les condicions de matrícula i la manera de gestionar el trasllat dels qui cursen en les altres Normals.—Nosaltres preguntem: com s'encoratjaran els alumnes a inscriure-s'hi, si en desconeixen els professors, llurs idees i llurs mètodes?

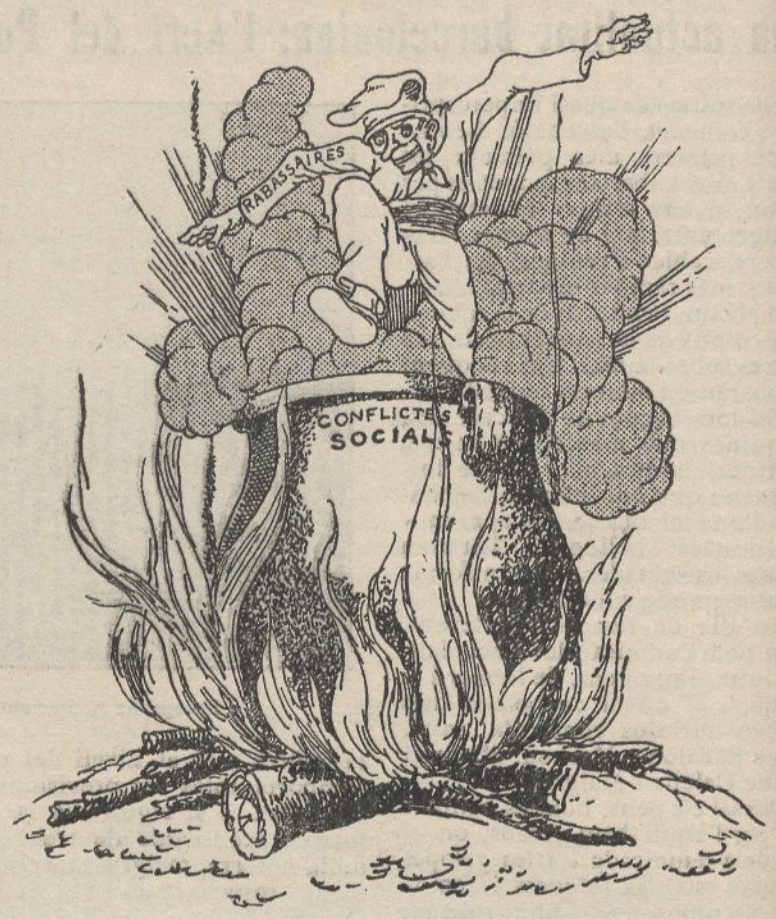

Cap a l'olla.

Tardes de diumenge

Quan el senyor Josep ha arribat al cafè, aquest encara romania tot solitari. Al volt d'una taula, al recó de sempre, un grup d'adolescents, matiners, qui es juguen la beguda a la manilla. Al volt d'una altra, els quatre més vells del poble, qui xarrupen la bevenda amb una lentitud avariciosa, i només parlen a revingudes. Allà baix, el borratxo de cada festa que comença dejorn, a fi de tenir prou temps per abarrotar-se la setmanada. I ara el senyor Josep.

El senyor Josep era metge i havia estat propietari. Actualment no és ni una cosa, ni una altra. De metge va deixar-se'n, quan casà la única filla, amb el que avui en fa De propietari va desfer-se'n, perquè no podia tenir-ne cura, durant el seu ministeri rural. Ara viu tranquilament, quasi plàcidament. Es un vellet prim, vermelló, cabell-blanc. Una estria d'arrugues tiva el seu esguard, pulcrament rasurat. Uns ulls petits, com dos robins, l'animen d'una brillant vivor. I quan riu, la punxa de la barbeta s'estremeix amb una virulència de picardia.

—Senyor Josep...!—saluda el cafeter.

—Ja em té ací.

—Què ha de fer-se!

—Si: el de cada diumenge. Encara no ha vingut el Genís?

—Encara no ha vingut...!—El cafeter se'n torna a cercar el servei per al senyor Josep.

Genís és l'amic contertulià del senyor Josep, les tardes de festa. Es un xicotàs ferm, rotllís, cepat com una biga. Ell ha contemplat amb una fredor estoica, any darrera any, la desaparició de tots els seus, camí del cementiri. Només sobreviu ell sol. Un esperit d'aventura anima la seva vida El seu esperit és rebel a tota ordenació. Si per cas, només treballa a revingudes. Contracta a preu fet camps d'aufals a dallar. Cerca caragols, morulles i rovellons. Abasta aglans i pinyes. I és el jardiner dels senyors estiuejants El diumenge, però, no toca feina L'amistat amb el senyor Josep el té conquistat. D'ell ha après la devoció a la lectura de periòdics, i l'afecció a la política. I espera amb neguit les tardes de festa, per comentar amb l'il·lustrat amic. Ara arriba. El senyor Josep dringa la cullereta en el beire.

—Vinc !!!—contesta el cafeter des del taulell.

—Cafè per a l'amic.

—Gràcies, senyor Josep,—mormola Genís.

Una estona de silenci. Després Genís prossegueix:

—Ja ha plogut, senyor Josep.

—Poc o molt.. Gràcies a Déu!

—Aviat ens haurem de canviar d'ací cap a aquell recó, on vostè no sent l'aire!

—Per Tots Sants, Genís! Com cada any!—Mentrestant el senyor Josep, es recolza en l'ampit de la finestra, i penetra els ulls en el paisatge. El gegantí encaliptus, que es dreça arran mateix de l'obertura, despentina la seva cabellera a l'oratge tardonal. I enllà la coma ondulada, les vinyes comencen de groguejar. L'esguard del senyor Josep sembla ensombrir-se de malenconia. Genís fa com si li coneixés i l'interroga:

—Ja ha sentit?

—Què?

—L'enrenou dels rabassaires!

—Massa i tot.

—Diu que vostè intentà d'intervenir-hi?

—Es veritat. I no me'n penedeixo. Però quan vaig saber que el jutge, que ha d'ésser sempre imparcial, sense ni llegir els decrets, va donar la raó als parcers, vaig creure el plet perdut.

—Què hauria fet vostè, si hagués estat jutge?

—Fer cumplir la llei: res més que això. Ara, que les circumstàncies han estat difícils. De primer, hom podia suposar que el Ministre de Justícia havia estat imprevisor, com va ésser-ho en la qüestió del blat. Quan vingueren les ordres aclaratòries sobre la retenció de la part d'aquest, i no esclarí per res la collita de raïms, vaig confirmar-me en la idea que la rabassa restava exclosa dels decrets. Però després del discurs de Companys i del mutisme del Ministre, crec que aquest està de part dels rabassaires i que estava informat de l'actuació de Companys.

—Però ja ha vist la circular del Governador i la declaració de la Generalitat?

—Davant l'abstenció del Ministre de Justícia, no podia tenir cap eficàcia. El gest de Companys és d'una deslleitat sense nom devers el Governador i el President de la Generalitat, llevat el cas que aquest estigués en el secret i amb la declaració, no hagi cercat altre que complir cerimoniosament amb l'ordre social.

—Jo crec que els parcers i rabassaires havien d'esperar el resultat de les revisions dels contractes.

—Es clar! Si la llei, diuen que empararà el vexat i complirà justícia, perquè hom ha de situar-se fora d'ella? Això no passa en cap democràcia del món — El senyor Josep ha fet una interrupció, llamineja les darreres gotes ben ensucrades de cafè i reprèn el monòleg. Explica els conflictes que sorgiren entre amos i arrendataris en diversos llocs d'Europa els dies de la post-guerra, per les oscilacions de la moneda. Com van intervenir-hi els governs. Com saberen imposar el reialme de la llei. Com reduïren a l'obediència els qui intentaren d'extralimitar-se.

—I què en pensa vostè de tot això?

—Jo penso que no pot donar-se una opinió global perquè aquests contractes ofereixen tantes modalitats, que unes poden ésser justes, i altres injustes. Demés, s'ha fet un embull i un confusionisme entre rabassa i enfiteusis, entre aparceria i rabassa, entre aparceria i arrendament en fruits, que són contractes diferents i que de segur els jutges hauran de discernir bé, per a fallar amb justícia.—Novament el senyor Josep llepolleja les ínfimes gotinyes del solatge sucrós, i reprèn el monòleg. Ell, amb l'erudició que tothom li reconeix, fa una definició justa i precisa de cada u dels contractes de la terra. Genís intervé de nou:

—El més revolucionari per als pagesos ha estat l'exemple d'algun amo, qui té donades les vinyes a arrendament en diner. I allò que ells cobren de l'arrendatari, destaca massa la diferència d'allò que els altres cobren en part de raïms.

—Es ben veritat, Genís: Per això jo de temps ho sostinc, que professen un error aquells qui consideren els tradicionals contractes de la terra, actualment vigents, com un fet definitiu, com un fenomen inamovible. No: encara que estiguin bé, poden modificar-se, renovar-se. En fi, el dret és fill de les necessitats dels temps.—I el senyor Josep, ara ja, ai las!, ni sense l'estimulant d'unes gotes ensucrades, fa una nova disquisició econòmico-jurídica.—TULCIS.

Si voleu films morals, de tots preus i categoria, acudiu a la

CENTRAL CATÒLICA

Editorial Vilamala, València 246.-Barcelona

EL JOCKEI DE LA VICTÒRIA

Protagonistes: William Collier, Mary Artor i Ralhh Lewis. Producció pertanyent al programa *Empire Verdaguer*.
L'amor i el deportivisme informa aquesta epopeia del jockei de la victòria.
Concessionari: Editorial Vilamala, València, 246.

De Madrid estant

Impressions parlamentàries

Aquests darrers dies parlamentaris han estat interessants i fins divertits. A la Cambra, sembla que momentàniament s'han arreconat els «divos» i els «jabalies» per obrir pas als pallassos.

Però els pallassos i els «jabalies» són els mateixos que s'han posat una paperina blanca al cap per fer riure a la gent, i per proporcionar articles fàcils i joiosos als periodistes madrilenys.

Els «jabalies», amb la paperina al cap, donaven bots damunt dels seients, i tot fent el foll s'encoratjaven uns als altres a continuar la divertida representació a la via pública.

Els socialistes han representat el plat fort, amb allò de la *República de trabajadores* que ha ofert a l'«esprit» madrileny una bona avinentesa per a fabricar xistos de tota mena, que volaven de cafè en cafè en mig del fum de tabac i l'olor a sucre bleït. En la representació d'aquest número, digne del «Krone» hi tingueren un paper secundari els de l'Esquerra que tot seguit s'arrepentiren, en votar als socialistes contra l'esmena de l'Alcalà Zamora.

A les vint-i-quatre hores, podíem presenciar l'escena de la baralla de dos ex-criats del mateix ex-senyor (tot són ex) que discutien quin dels dos li havia clavat primer la patada. Aquesta pugna va tenir la part saludable de servir que la *República de trabajadores* fos posada en quarentena. El senyor Besteiro va baixar el teló quan va creure convenient, i el públic, engrescat ho va completar amb una pluja d'abraçades i estretes de mans.

* * *

La discusió de la Constitució, ha entrat en un periode esencialment perillós. Una esguerrada pot ésser fatal per a l'esdevenidor d'Espanya, i cal reconèixer que el senyor Besteiro, tot fent-se càrrec de com és sensible la Cambra, procurà evitar que les discusions s'enredin, escursant-les tant com va poder, i lliurant els articles a la Comissió per tal d'esmenar els mots que hagin pogut produir mal efecte. I dic els mots, perquè en allò essencial, els articles no es varien.

Hem d'apuntar una encertadíssima intervenció del diputat gallec senyor Castelar en defensa dels idiomes regionals contra la proposició del senyor Unamuno, que amb el títol d'idioma *espanyol* vol donar una exclusiva al castellà. El senyor Carner l'ajudà amb bastant d'encert i molta energia.

* * *

La impressió ministerial és que el Govern va salvant els obstacles que se l'interposen, i que podrà aguantar fins que s'acabi la discussió de la Constitució.

El viatge dels senyors Nicolau i Maura a Andalusia, és amb la fi d'estudiar hi la situació econòmica dels camperols, que a mida que l'hivern s'acosta, empitjora de dia en dia. Hom diu que en aquest viatge s'estudiarà un vast plà d'obres públiques, a fi de proporcionar treball als innumerables parats.

* * *

A l'hall de l'hotel Palace, que és una continuació de les tertulies barcelonines en ple Madrid, es reuneixen cada migdia l'*élite* dels diputats i intel·lectuals catalans que es troben a Madrid. El migdia de la famosa data de la *República de trabajadores:* conversant misteriosament en un recó, amb tres diputats radicals, es trobaven els diputats de l'Esquerra, Xirau, Lluhí i Alomar.

Això era comentat per una altra tertúlia que des de la vora seguia amb certa curiositat les cares i els moviments dels reunits. Un dels curiosos que anava anomenant als diputats, va dir: Aquell és en Xirau Palau que està d'esquena.

—Quin?—féu un altre.

—No ho sé. Porta bigoti aquest?

—Sí que en porta! — féu un tercer.

—Llavors és en Joaquim—advertí el primer.

—És que n'hi ha dos que en porten—replicà un quart.

—Llavores jo tampoc ho sé? Ho enteneu vós?

—Es llarg, però s'aprèn—confegí el quart—en Josep no en du, l'Antoni porta bigotet, i en Joaquim tragina bigotàs.

Poc després, l'Alomar es desfeia de la misteriosa reunió, i passejantse pel saló, mirava entremig de la seva xelina a tots els qui allí es trobaven, quan cert periodista, tot sortint-li al pas, li preguntà de què es tractava amb els radicals.

—Estàvem fent el cim de la piràmide.

Es clar, el periodista no va entendre prou bé la faraònica resposta del senyor Alomar, i llavors s'interessà pel formós uniforme de cònsol que el nostre diputat té preparat per quan vagi a Roma, que tothom sap com li va costar tres mil pessetes.

—Us haureu comprat una espasa digne de l'uniforme—féu el periodista

—Veurà—va contestar l'Alomar—com que ja he manllevat l'espasa de l'*Avi*.

JOAN RUNENT.

Madrid, 21-IX-1931.

La República: Per això m'heu fet venir?

La Setmana Política

La setmana anterior deixarà un record pregonament emotiu a aquells qui hagin seguit pas a pas el descabdellament de la política nacional i internacional. Ens reca, però de confessar, que Espanya no n'ha sortit gens afavorida.

* * *

Els qui creiem que s'havia ben acabat l'Espanya de pandereta, erem uns pobres innocents. L'espectacle donat per les Constituents en aprovar per sorpresa l'esmena que declara Espanya, República de treballadors no és gens edificant. Totes les velles tares atribuïdes a la raça han ressortit de bell antuvi: descurança i peresa per part d'uns, flamenquisme per part dels altres, i masa passió i gens de reflexió per part de tots.

* * *

Un altre motiu de desconhort és el discurs del Sr. Alba. El nostre amic—a la manera d'en Royo Vilanova—, veu clarament la pèssima situació de les finances públiques, però tampoc no albira cap solució; tanmateix aprofita l'avinentesa per combatre insidiosament l'Estatut.

* * *

Els federalistes havien produït una alarma sense massa relació amb llurs proposicions, la única causa però, que no triomfessin fou, la manca d'oportunitat. Tots els diputats, el Govern mateix que becainejava, no es podien deixar sorprendre per una maniobra semblant, la qual féu triomfar els socialistes, i els federals perderen.

* * *

Una maniobra ha contribuït a aclarir l'horitzó de les possibles discussions de l'Estatut, que cada cop s'espesseïa més, perquè les temptatives anticatalanes se seguien les unes a les altres: primerament la proposta de l'Emilià Iglesias, de dir Espanya «nación española», després les diverses esmenes en tractar de la cooficialitat dels idiomes.

* * *

No ha mancat a les Corts la nota còmica, aquesta vegada a càrrec d'en Sigfrid Blasco, qui ha interpel·lat a En Prieto perquè no havia fet el seu pare polític delegat de la Campsa a València. En Prieto respongué com calia, i d'aquesta data creiem que el fals Sigfrid no tornarà a eixir de la seva tomba.

* * *

L'aprovació de l'article pel qual Espanya renuncia a la guerra, ha merescut els elogis de l'estranger; vet ací com de tant en tant se n'ensopega alguna.

* * *

Els pronòstics de formació i composició del nou Govern són cada dia més freqüents; n'han parlat gairebé tots els ministres. Els vents semblen favorables a una concentració socialista-republicana. La carta d'En Lerroux ho confirma.

* * *

El problema religiós segueix igual. Hom ha de remarcar, però, com un apaivagament en la dissimulada ofensiva del Govern, i en el fet que l'Alcalà Zamora hagi assistit a les reunions dels metropolitans espanyols.

A. Palacín.

Plasenteries

No es pot negar que el senyor Casanoves és graciosíssim. Adhuc quan es *posa tràgic, fa riure*.

* * *

¿Quina diferència hi ha entre el senyor Casanovas i Danton? Que encara ara es parla de la grandesa revolucionària de Danton, però durant la revolució francesa encara en Casanovas no feia riure a ningú.

* * *

Un dels projectes de monument a Ferrer i Guàrdia que han agradat més fins ara, té, sota els peus de l'estàtua, un relleu amb tot de bous i xais que van entrant en camions, i al plafó del darrera, es veuen molts tramvies i autobusos, amb una figureta tota petita del senyor alcalde. El que no agrada és l'actitud de l'estàtua. Realment, és difícil de conseguir que es vegi l'estàtua com encobreix el que té davant i darrera.

Però, si el senyor Casanovas ens fa riure, «El Progreso», ens fa plorar. Ens ha commogut, creguin. Aquell crit de «Hermanos!...» que «dirigió estentóreamente» «un concejal de la minoria radical» «a los hombres de la mayoría de Esquerra Republicana» ens ha enternit. «Hermanos!» Quina tendresa radical, envers les vaques, vedelles i moltons. Es coneix que davant aquestes bestioles, els radicals sentiren un zel tan ardent com 20 ó 25 anys enrera. Es clar. La majoria d'Esquerra i la minoria radical, ja n'havien fet dues de crespes en una mateixa sessió: l'augment dels autobusos i l'augment de la carn, i els radicals, s'endevina, que no pogueren res més. S'adonaren ben bé que els d'Esquerra eren com ells i era qüestió d'anar junts i els varen cridar:—Hermanos!...

No digueu que el crit no sigui emocionant. «El Progreso» ho pinta: «Un escalofrío de noble emoción sacudió a unos y otros compañeros en República, y el vocablo hermanos, fué balbuceado a flor de labios por todos». «Cuánta nobleza, cuánta sinceridad la de aquel grito commovedor». Ai si! Això és literatura de la bona. Quanta noblesa, quanta sinceritat! Però que no consideren vostès quanta noblesa i quanta sinceritat vessades per a dissimular el mal olor dels xais i bous i vedelles, encara que siguin en monopoli?

Realment, en fan molta de fortor aquests animalons, i encara més el monopoli amb què ens els han embolicats. Perquè no se sentís la pudor, hi varen posar en Ferrer i Guàrdia —molt mal elegit—la noblesa, la sinceritat, la República i tota la cursileria de «El Progreso», «en un idéntico latir!», com diu ell mateix, a continuació.

* * *

Afegeix «El Progreso»: «Terminada la gloriosa sesión—la de mayor grandeza que haya podido celebrarse jamás en el histórico Consistorio barcelonés—»... Es ben segur que no havien passat mai xais tan bruts per aquell saló, almenys des dels temps de les majories lerrouxistes.—Joan.

IMP. ALTÉS. — BARCELONA. — 11296

Materials per a Construcció

Guix - Cals - Ciments
Rajoles de València

Construccions PLA

Telèfon 51360

Despatx: Meridiana, 103
Magatzems:
Meridiana, 105 i St. Quintí, 186
BARCELONA (CLOT)

fol+4°
OS(46.711 Bar) DIC